

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning av Norrtälje
kommuns ansvar för grundskola**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Norrtälje kommun avseende de förutsättningar huvudmannen skapar för att eleverna får en likvärdig utbildning. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl huvudmannen klarar sitt uppdrag att ge elever förutsättningar att nå de nationella målen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer huvudmannens arbete inom två områden, se bilaga 1. Inom varje område bedöms om huvudmannen uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en huvudman bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en huvudman bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan lämna en framåtsyftande kommentar.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att myndighetens kvalitetskriterier uppfylls i följande utsträckning:

Huvudmannens analys av studieresultat och trygghet

Huvudmannen gör i hög utsträckning relevanta analyser av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden.

Huvudmannens kompensatoriska arbete

Huvudmannen har i flera delar vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver följa upp kompensatoriska åtgärder på respektive skolenhet i syfte att säkerställa att dessa leder till faktiska förbättringar.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **18 december 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2024:6501) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Huvudmannens analys av studieresultat och trygghet

1 kap. 9 §, 4 kap. 3, 5-7 §§, 5 kap. 3 § skollagen

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen gör i hög utsträckning relevanta analyser av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorer, förvaltningspersonal, förvaltningsledningen för grundskola, representanter för grundskolenämnden och kommunstyrelsens presidium samt inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Huvudmannens analys av studieresultat

Utifrån en bred uppföljning gör huvudmannen en analys av studieresultat som inbegriper relevanta förklaringar och belägg för skillnader mellan såväl högre som lägre studieresultat. Huvudmannens analys utgår bland

annat från skolenheternas kvalitetsrapporter som exempelvis innehåller måluppfyllelse, betyg, resultat på nationella prov, resultat som rör elevers matematiska förmåga och läsförmåga samt rektorernas analyser. Vidare har huvudmannen genom sin kunskaps- och resultatstrateg löpande avstämningar gällande studieresultaten med skolenheternas rektorer vid sammantaget fyra tillfällen per läsår. Därutöver föredrar rektorerna respektive skolenhets studieresultat för ansvarig nämnd med jämna mellanrum. Huvudmannens kunskaps- och resultatstrateg tillsammans med huvudmannens statistiker fördjupar resultatanalysen och har då ett extra stort fokus på resultat som rör elevernas läsförmåga och förmågor inom ämnet matematik.

I analysen jämförs resultat mellan skolenheter, klasser och årskurser och huvudmannens förklaringar och belägg relaterar till såväl lärarnas som rektorernas förutsättningar som till undervisningens genomförande. Huvudmannen har i sin analys uppmärksammat att det råder variation mellan olika skolenheter gällande till exempel elevers läsförmåga och har bland annat kommit fram till att elevers läsförmåga påverkas av faktorer såsom lärarens undervisningsförmåga, metodval och stödinsatser. I sin analys identifierar huvudmannen såväl skolor med särskilt goda resultat som skolor med sämre resultat och vad som utgör framgångsfaktorer respektive utmaningar. Huvudmannen har särskilt uppmärksammat tre skolor som kraftigt har förbättrat sina resultat där gymnasiebehörigheten vid två av skolorna har ökat med ca 20 procent samtidigt som den tredje skolan över tid har förbättrat sina resultat. Som framgångsfaktorer har huvudmannen bland annat identifierat skolornas strukturerade arbete med att analysera aggregerade resultat och utifrån dessa vidta åtgärder, tidiga insatser för elever i behov av stöd, stödåtgärder, samt att utveckla undervisningens kvalitet.

Huvudmannen har även uppmärksammat skolor där resultat har förbättrats samtidigt som det förekommit avvikelser mellan nationella provresultat och betyg varpå huvudmannen har fört samtal med berörda skolans rektorer. Huvudmannen har identifierat stora skillnader i hur skolorna arbetar med bedömningsfrågor där exempelvis en skola arbetat metodiskt med bedömningsfrågor och har haft uppåtgående resultat under flera år medan andra skolor inte alls arbetar lika aktivt med bedömningsfrågor. Ett annat exempel är två skolor med sämre resultat där

huvudmannen uppmärksammat att skolorna över tid har haft lägre gymnasiebehörighet än andra högstadieskolor inom huvudmannen. På den ena skolan härleder huvudmannen de låga resultaten till skolans studiekultur medan den andra skolans resultat förklaras av socioekonomiska utmaningar och hög andel nyanlända elever. På flera andra av huvudmannens skolor har huvudmannen kommit fram till att storleken och lägesplaceringen på skolorna delvis utgör förklaring till att skolorna har lägre resultat än genomsnittligt meritvärde för riket. Det finns utmaningar relaterat till att rekrytera behöriga lärare till glesbygdsskolor vilket i sin tur påverkar undervisningens kvalitet.

Huvudmannen gör vidare analyser av studieresultat ur ett jämställdhetsperspektiv. Huvudmannen har identifierat att det föreligger könsskillnader i betygsresultaten, exempelvis har en högre andel flickor än pojkar lägst uppnått betyget E i såväl årskurs 6 som 9. Huvudmannen har även uppmärksammat att det råder skillnader mellan könen ämnesmässigt där exempelvis pojkar i årskurs 6 hade högre betyg än flickor i bland annat ämnena biologi, samhällskunskap och idrott och hälsa. I årskurs 9 hade dock flickor högre betyg i nästan alla ämnen och i ämnet svenska har flickor relativt konstant haft höge betyg i såväl årskurs 6 som 9. Huvudmannen identifierar samtidigt att skillnaden mellan flickors och pojkars resultat generellt är liten men att detta snarare är en konsekvens av att flickors resultat har försämrats än att pojkars resultat har förbättrats. Huvudmannen har dock inte lyckats identifiera någon orsak till flickornas försämrade studieresultat.

Huvudmannens analys av trygghetsresultat

Huvudmannen följer upp resultat avseende trygghet och genomför analyser i syfte att finna förklaringar till skillnader i resultat mellan skolenheter och mellan kön. Huvudmannen gör en bred uppföljning av elevers upplevda trygghet där tryggheten kartläggs genom enkäter i alla årskurser varje år undantaget årskurs 5 och 9 som är de år årskurserna deltar i Skolinspektionens skolenkät. Tryggheten kartläggs även utifrån kränkingsanmälningar, inkomna klagomål, elevers frånvaro, rektorernas kvalitetsrapporter samt genom regelbundna avstämningar med rektorerna. Utöver det genomför respektive skola regelbundenhet trygghetsvandringar för att kartlägga otrygga platser i skolmiljön. Huvudmannen har också

inrättat ett skolsocialt närvaroteam som samlar in och sammanställer fakta och data avseende elevers frånvaro för var skolenhet. I sin analys av trygghetsresultat har huvudmannen identifierat skillnader mellan skolenheter, exempelvis har en skola tidigare haft låga trygghetsresultat i relation till övriga skolor hos huvudmannen men numera förbättrat sina trygghetsresultat med ca 30 procent. Enligt huvudmannen beror det på vidtagna åtgärder där såväl otrygga platser har identifierats och åtgärdats men där främst undervisningskvaliteten har utvecklats.

Huvudmannen har uppmärksammat att kränkingsanmälningarna har ökat med 14 procent inom grundskolan vilket huvudmannen till stor del förklarar med att anmälningsbenägenheten har ökat. Huvudmannen förklarar även utvecklingen med att mängden kränkingsanmälningar ökar i perioden efter att de har genomfört en utbildningsinsats kring rutiner för anmälan av kränkande behandling på en skolenhet. Huvudmannen har identifierat att elever i de flesta årskurser upplever en relativt hög grad av trygghet samtidigt som huvudmannen uppmärksammat att den upplevda tryggheten är högre för yngre elever än äldre elever.

Huvudmannen ger vissa förklaringar till skillnader i trygghetsresultat mellan flickor och pojkar men har inte fördjupat analysen. Huvudmannen identifierar att fler incidenter gäller pojkar än flickor men att flickor trots det upplever en större otrygghet. Huvudmannen uppger därav att incidenter som rör flickor utifrån detta kan vara underrapporterade samtidigt som riktade insatser för att främja stök och bråk i huvudsak riktas mot pojkar. Huvudmannen uppger samtidigt att en teori till skillnaden i upplevd trygghet kan vara att flickor i högre grad upplever en relationell oro i en klass, grupp eller på en skola och att flickor därför subjektivt upplever en högre grad av otrygghet. Huvudmannen kan samtidigt inte ge ett svar på vad orsakerna till könsskillnaderna är och att det skulle krävas att de genomförde intervjuer med flickor och pojkar för att kartlägga bakgrunden till skillnaderna.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom området men vill påtala vikten av att huvudmannen fortsatt analyserar de förutsättningar som rektorer och lärare ges för att säkerställa att det inte finns skillnader i förutsättningarna som påverkar flickors och pojkars studieresultat och trygghet.

Huvudmannens kompensatoriska arbete

1 kap. 9 §, 2 kap. 8 § och 4 kap. 7 § skollagen

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen har i flera delar vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorer, förvaltningspersonal, förvaltningsledningen för grundskola, representanter för grundskolenämnden och kommunstyrelsens presidium samt inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Huvudmannens tilldelning av resurser och genomförande av kompensatoriska åtgärder är förankrade i en analys

Huvudmannen genomför kompensatoriska åtgärder som är väl förankrade i en analys där huvudmannen identifierar olika elevgrupper med varierande förutsättningar och behov av kompensatoriska åtgärder för att ha möjlighet att tillgodogöra sig utbildningen. Huvudmannen har i sin analys uppmärksammat nyanlända elever, elever från hem med bristande studiemotivation, elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och särskilt begåvade elever som elevgrupper med behov av kompensatoriska åtgärder. För att skapa bättre förutsättningar för nyanlända elever har huvudmannen identifierat ett behov av att utveckla undervisningen i ämnet svenska som andra språk på de skolenheter som inte har så stor erfarenhet av mottagande av nyanlända. Här har huvudmannen i sin kartläggning identifierat tio utvalda skolor med särskilt behov mot vilka en särskild insats riktas. Exempelvis har huvudmannen genomfört en insats där tiotalet lärare med behörighet i svenska från flera olika grundskolor genomgår en utbildning i svenska som andraspråk vid Linköpings universitet. Huvudmannen har i sin analys även uppmärksammat ett behov av att arbeta med språkutvecklande arbetssätt då ett flertal av huvudmannens skolor är skolor i glesbygdsområden där elevunderlaget till stor del består av elever vars vårdnadshavare saknar högre utbildningsbakgrund. Huvudmannen har därför beslutat om en kompensatorisk åtgärd där huvudmannens skolor ska arbeta språk- och kunskapsutvecklande. Huvudmannen har även tilldelat en samordnare inom ramen för språkutvecklande arbetssätt för att underlätta för ett antal

skolor, däribland ett par av huvudmannens mindre skolor, som inte har kunnat prioritera området. Huvudmannen har även uppmärksammat att elever från hem utan studievana vid små skolenheter i glesbygdsområden är en riskgrupp och har här riktat tilldelning av elevhälsoresurser för att säkerställa 100 procents tjänstgöringsgrad vid skolenheterna. Vidare har huvudmannen identifierat kompensatoriska behov av relationsskapande arbete för att möta utmaningen med elever från hem med vårdnadshavare som inte prioriterar studieresultat. Sex skolor deltar därför i en kompensatorisk utbildningsinsats där lärare och övrig skolpersonal utbildas i att identifiera och anknyta till elever som ännu inte har etablerat starka relationer i skolan. Utöver det har huvudmannen beslutat om en insats vid en av huvudmannens skolor som avser studieöverlämningar. Detta utifrån att huvudmannen i sin analys har identifierat utmaningar kring genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser som påverkat studieresultaten på flera skolor negativt, däribland den specifika skolan. Huvudmannen har därför tillfört medel för att säkerställa specialpedagogisk medverkan vid bedömningarna. Ytterligare kompensatoriska åtgärder som huvudmannen har vidtagit utifrån sin analys är bland annat att tillsätta en centralt placerad ambulerande bibliotekarie för att stödja läsutvecklingen på mellanstadiet. Detta utifrån att analyser av läsutvecklingsprogrammen för elever på mellanstadiet visat svagheter i elevernas läsförmåga. Vidare framkommer det att huvudmannen inte bedriver ett aktivt arbete för att fördela förstelärare utan tillgången till förstelärare på en skola är beroende av enskilda lärares ansökan till förstelärare. Detta har fått till följd att det efter omorganisering av rektorsområden numera finns skolenheter men även rektorsområde som helt saknar förstelärare vilket enligt rektorer påverkar utvecklingsarbetets takt.

Huvudmannens uppföljning av de kompensatoriska åtgärdernas effekt

Huvudmannen tydliggör det kompensatoriska arbetets förväntade effekter och uppföljningsarbetet sker löpande men uppföljningen av om åtgärderna leder till faktiska förbättringar har delvis låg träffsäkerhet. Exempelvis har huvudmannen tydliggjort att arbetet gentemot de tio skolorna avseende undervisning i svenska som andra språk ska leda till att öka lärares trygghet i att undervisa samt kvaliteten i undervisningen i ämnet svenska

som andra språk. Huvudmannen planerar att följa upp den insatsen under våren 2025. Ytterligare ett exempel är att gällande den riktade insatsen språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt har huvudmannen tydliggjort en effektkedja om ett år, tre år och fem år. Huvudmannen följer upp det kompensatoriska arbetets effekt genom rektorernas kvalitetsredovisningar men även genom att avdelningschefer fem gånger per år genom månadsrapporter och delbokslut följer upp enheternas fördelade personella och materiella resurser. Genom sin uppföljning har huvudmannen till exempel sett att satsningen på en ambulerande bibliotekarie bidragit till att intresset för läsning har ökat på mellanstadieskolorna.

Samtidigt identifierar huvudmannens representanter att huvudmannen har ett stort behov av att utveckla arbetet kring resultatuppföljning för att säkerställa att den inte endast utgör ett konstaterande av genomförda insatser utan även säkerställer att insatserna leder till en förändring. Ett exempel på en kompensatorisk åtgärd där det saknas en tydlig uppföljning är en insats som rör särskilt begåvade elever som huvudmannen i en kartläggning identifierade vara i behov av kompensatoriska åtgärder. En insats initierades men med anledning av att det saknades förstelärare stannade insatsen av. Ett annat exempel är insatsen som rör språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt där rektorer och huvudman har identifierat att insatsen gett positiva effekter på undervisningen vid vissa skolor. Men varken rektorer eller huvudman kan redogöra för att insatsen har gett mätbara effekter gentemot den identifierade elevgruppen med kompensatoriska behov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver följa upp kompensatoriska åtgärder på respektive skolenhet i syfte att säkerställa att dessa leder till faktiska förbättringar.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen inte försäkras sig om att de kompensatoriska åtgärderna leder till faktiska förbättringar för

den identifierade elevgruppen som utgör målgruppen för de kompensatoriska åtgärderna. Detta riskerar medföra att huvudmannen inte säkerställer att alla elever får likvärdiga förutsättningar att nå utbildningens mål.

Skolinspektionen rekommenderar huvudmannen att följa upp kompensatoriska åtgärder på de olika skolenheterna i syfte att se effekter och vad som leder till faktiska förbättringar. Genom detta kan huvudmannen vid behov rikta kompensatoriska insatser mer träffsäkert till specifika skolenheter.

Beslutet är fattat av Sara Carlsson, enhetschef.

I den slutliga handläggningen har Henrik Ohlsson Westin, utredare (föredragande) och Susanne Lindberg Åkerberg, utredare medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning planerad kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- En gruppintervju med rektorer
- En gruppintervju med förvaltningspersonal
- En gruppintervju med förvaltningspersonal
- Två intervjuer med ansvariga politiker
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den offentliga statistik som finns att tillgå om den aktuella huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var huvudmannens styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

För huvudmannen granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning det finns en förklarande ansats i huvudmannens analys av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning huvudmannen har vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt.

Skolinspektionen har i den regelbundna kvalitetsgranskningen valt ut två väl definierade och begränsade granskningsområden i syfte att få en djup förståelse av hur huvudmannen arbetar inom dessa områden inom en specifikt utvald skolform. De två ovanstående områdena representerar inte hela huvudmannens arbete. Inom huvudmannens ansvar för skolan finns många viktiga områden som tillsammans bildar huvudmannens samlade ansvar för sin verksamhet och det finns därmed andra områden som är betydelsefulla för ett framgångsrikt arbete. Granskningen ger dock en god inblick i med vilken kvalitet huvudmannens arbete sker inom ovanstående områden.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om huvudmannen

Skolinspektionen genomförde granskningen digitalt den 10-11 december 2024. Granskningen genomfördes av utredarna Susanne Lindberg Åkerberg och Henrik Ohlsson Westin.

Norrtälje kommun är huvudman för 23 grundskolor. Läsåret 2023/24 var 4475 elever inskrivna i grundskolorna. Endast huvudmannens grundskolor har varit föremål för granskningen.